

Input fra en oplevelsesmedarbejder

Nanna Højlund Smalbro, cand.mag. i musikterapi fra Aalborg Universitet. Lokal oplevelsesmedarbejder ved Aarhus Kommune, Sundhed og Omsorg. Kontakt: nannah@gmail.com

Måske har nogen erfaret, at der i Aarhus Kommune pr. 1.9.2015 blev ansat 15 nye medarbejdere på ældreområdet. Såkaldte 'oplevelsesmedarbejdere'. Jeg er én af de 15. Ni af os er ansat i lokalområder, mens de resterende seks er 'flyvende', og altså dækker hele kommunen, med en lidt anden funktion.

Jeg blev færdiguddannet som musikterapeut i 2013, og har siden da dels været på barsel, og dels haft en løntilskudsstilling i seks måneder i plejeboligregi. I stillingsopslaget som oplevelsesmedarbejder blev der slået meget på kreativitet og evnen til at tænke ud af boksen; få de skæve idéer. Samtidig blev det udtrykt, at det var en satsning ift. at forebygge ensomhed og kedsomhed hos ældre i plejeboliger. Min oplevelse af mig selv som musikterapeut er for så vidt ikke, at jeg kommer som et festfyrværkeri med en masse skæve idéer. Men alligevel søgte jeg stillingen som oplevelsesmedarbejder med en klar forventning om at jeg, med fokus på den nære kontakt og kommunikation/samspil på et helt grundlæggende plan, havde noget at byde ind med. Jeg véd, at musikterapi kan noget helt særligt indenfor denne målgruppe, uden at det behøver være vildt og skævt.

I første omgang var det bedste ved stillingen næsten, at jeg faktisk fik en gruppe kolleger, som var ansat til det samme som mig – dog

med helt andre baggrunde. Der blev bl.a. ansat en kok, en skuespiller, en operasanger, en demensklovn og en fotojournalist. Vi havde et intenst introforløb med masser af undervisning og teambuilding. Det var næsten som at være på musikterapistudiet igen, fordi vi på kort tid kom meget tæt på hinanden, og brændte for det samme. En del af tanken med introforløbet var netop, at vi skulle blive en sammentømret gruppe, som efterfølgende kunne bruge hinanden, når vi stod 'ude i marken'. Ligeledes arbejdede vi med at definere vores arbejdsopgaver og vores rolle ud fra vores titel; hvad skal en oplevelsesmedarbejder – skabe oplevelser. Men hvad er en oplevelse? Det er et spørgsmål, hvortil svaret stadig er i udvikling. Vores umiddelbare opfattelse er, at oplevelser er noget der kan ses udefra, noget der fylder og som involverer flere mennesker. Vores definition blev imidlertid som følger:

"En oplevelse har til sigte at skabe et kort eller længevarende aftryk hos borgerne, som betyder en positiv ændring i borgers sindstilstand og/eller fysiske velbefindende. Oplevelser skal primært skabes i de nære hverdagsrutiner og sekundært som større arrangementer. Den enkelte oplevelse kan og skal ikke målrettes alle – men alle skal have en følelse af, at der er oplevelser, der passer til dem."

Indenfor denne definition oplever jeg, at musikterapi har en meget stærk berettigelse. Netop med fokus på at oplevelser, og mulige forandringer, skal skabes i de nære rutiner; at det ikke nødvendigvis er selve oplevelsen det handler om, men den kontakt og relation der opstår indenfor den givne ramme, om det så er én til én, eller i lidt større sammenhænge. Det falder mig meget naturligt at arbejde med dette sigte, og jeg oplever musikken som et fantastisk fleksibelt redskab som gør, at det netop er muligt at gribe det, der opstår – for det er altid noget nyt.

Hverdagen som oplevelsesmedarbejder er på ingen måder landet i en færdig udgave endnu. Der er mange 'et skridt frem og to tilbage'-dage. Men heldigvis også mange dage, hvor det giver rigtig god mening. Jeg prøver at finde en balance i forhold til at være musikterapeut med behov for at fordybe mig og komme tæt på mennesker, og samtidig have en koordinerende rolle, hvor der gives plads til forskellige mere eller mindre musikterapeutiske tiltag.

Det er min klare erfaring, at musik i alle mulige former er og bliver et fantastisk redskab med denne målgruppe. Sangcafé, dansecafé og babyrytmik i dagligstuen, med et repertoire af gamle velkendte børnesange og salmer, har været fast del af ugens program. Filmen 'Alive Inside', som er en amerikansk dokumentar, der kan findes på youtube, om brug af personlig afspillet musik i plejeboligregi, har inspireret os til et projekt som har handlet om at få den personlige, velkendte musik tilbage i de ældres boliger. I dette forløb har det naturligvis været vigtigt at have én til én kontakt med borgerne, for at finde ud af, hvilke sange/musikstykker der

betyder noget særligt, og i hvilken form det kunne være meningsfuldt at give det liv igen.

Jeg har talt med Dorte Blirup Jensen, leder af den plejeboligenhed, hvor jeg primært har holdt til, om hendes oplevelse af en musikterapeut i oplevelsesmedarbejder-rollen. Følgende er sammendrag af hendes tanker.

"Oplevelsesmedarbejdere i det hele taget var jo en beslutning, der ikke blev spurgt om vores holdning til. Jeg vidste ikke helt, hvad det skulle bruges til, og havde ikke de store forventninger – heller ikke ift. at det var en musikterapeut der skulle være i vores område. Men jeg må sige, at jeg har set noget, der virker. Jeg kan se, hvordan borgerne bliver fanget meget umiddelbart af musikken, og det samvær der opstår omkring musikken. Det er tydeligt, at de bliver følelsesmæssigt engageret, og det er særligt at opleve. Igenennem musikken

Babyrytmik i dagligstuen

opstår nærvær og relation, som skaber meningsfulde oplevelser. At se, hvordan en sur, vranten dame, pludselig smiler og lever sig helt ind i, og synger med på 'I could have danced all night', og at det derigennem er muligt at opnå en kontakt, som vi ellers ikke opnår i den daglige omgang med borgerne, det må jo betyde noget. Jeg har i hvert fald fået åbnet øjnene for vigtigheden af, at 'de bløde værdier' – nærvær, meningsfuldt samvær, også er en del af plejen og hverdagen i plejeboliger. Musik og sang virker som et oplagt og meget fleksibelt redskab i den forbindelse”.

Det er især tilgangen til de meget demente, som Dorte er optaget af. Hun reflekterer over, at siden musikterapien er stoppet, idet jeg er gået på barsel uden en decideret barselsvikar, er der én af borgerne som virker mere urolig. Retrospektivt kan hun se, at der i november/december var meget ro på denne

borger – måske pga. musikken i dagligdagen. Dorte undrer sig over, at hun ikke før har hørt om musikterapi/musikkens effekt på denne målgruppe. Jeg fortæller, hvor meget arbejde der bliver lagt i forskning og formidling, og lufter den tanke, at det næsten er umuligt at råbe folk op, som har fokus et helt andet sted, medmindre de får det serveret 'in action' lige for næsen (læs mere om forskning i musikterapi og demens i artiklen s. 38 i dette tidsskrift).

Som nævnt, er jeg gået på barsel i december 2015. Timingen er måske ikke den bedste, men jeg sidder alligevel med oplevelsen af at have sat et aftryk, og været med til at 'servere for næsen', hvad det er musikterapi kan bidrage med for denne målgruppe – bekræftet i, at det virkelig ikke er småting. Jeg glæder mig til at tage trådene op, når jeg om et halvt års tid vender stærkt tilbage!

